
Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Forslag til Nasjonalt digitalt universitetsmuseum - høringsuttalelse fra NTNU

Kunnskapsdepartementet sendte 01.07.09 utredningen *Nasjonalt digitalt universitetsmuseum (NDU)*, datert 29. mai 2009, på høring med høringsfrist 1. oktober. NTNU er en av høringsinstansene. Vitenskapsmuseet har vært NTNUs ansvarlige saksbehandler for denne saken. Departementet ber om at høringsuttalelsene legges opp etter fastsatt mal. Vi har i vår høringsuttalelse valgt å følge denne malen med noen forenklinger.

Ad. I. Generelle kommentarer

NTNU er i utgangspunktet enige i visjonene og ambisjonene som fører fram til *begrepet* nasjonalt digitalt universitetsmuseum slik det beskrives i utredningen *Nasjonalt digitalt universitetsmuseum, (NDU)*, datert 29. mai 2009. Vi ser i midlertidig to store saksområder som må avklares i større grad en det er gjort i den foreliggende utredning;

- 1) forholdet til andre aktører innen digital formidling og dataflyt og
- 2) graden av sentral styring av i utgangspunktet selvstendige institusjoner

Ambisjonene og intensjonene om tilrettelegging, tilgjengeliggjøring og formidling av det digitale innhold som i dag forvaltes av universitetsmuseene er NTNU enige i. Rapporten tydeliggjør behovene for å sette seg mål og nå disse. Et "fyrtårnet" som en NDU institusjon kan virkelig bli noe å strekke seg mot.

Utfordringene ligger bl.a. i den foreslåtte organiseringen. NDUs virksomhet griper tungt inn i universitetenes styring av universitetsmuseene og forutsetter at store ressurser i form av arbeidstimer hos de museumsansatte er tilgjengelige. Alle forslag i rapporten tilsier at KD skal involveres ytterligere. Det er på mange måter positivt og har blitt etterlyst i mange år blant annet i styringen av Museumsprosjektet. På en annen side må dette ikke gå på bekostning av den styringsrett det enkelte universitetsmuseum har samt på mulig kompetanseoppbygging på et område som allerede er en del av universitetsmuseenes virksomhetsområde.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: post@vm.ntnu.no	Erling Skakkes gt. 47	+47 73 59 21 45	Axel Christophersen
	http://www.ntnu.no		Telefaks +47 73 59 22 23	Tlf: +47 73 59 09 98

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandleren ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

Videre mener vi at enkelte saksområder er til dels grundig utredet av gruppen uten at konklusjonene er like klare eller intuitive.

Ad II. Høringsbrevets underpunkter a til c omhandler mandat, d til e organisering og styring, mens g og h omhandler to ulike saksforhold.

Vi mener at høringsbrevet strukturering er bedre enn strukturen i mandatforslaget og følger den i vår uttalelse. Hovedintensjonen i NDU kommer frem i mandatforslaget nåværende punkter 3 og 4, mens 1 2, og 5 omhandler organisering og styring.

Vi synes punktene 3. og 4. i forslag til mandat burde løftes fram og være tydeligere. Det er her det snakkes om det som er det sentrale innhold for NDU, nemlig å stimulere til formidling og å være en utviklingsaktør på dette området. NDUs virkemidler, som for eksempel forvaltning av prosjekter, nevnes også under punkt 4. Dette er også et sentralt punkt for NDU og burde også komme fram tydeligere i mandatet.

Ad. II. a. b og c Utvalgets forslag til mandat for NDU, hovedutfordringene og legge føringer for NDU med de visjonene som tegnes i St. meld Nr 15.

Som nevnt ovenfor er det etter vår oppfatning punktene 3 og 4 som gir føringene i forhold til NDUs virkeområde og virkemåte. Punkt 3 er en (nærmest) ordrett gjengivelse av "NDU kjennetegn" fra St. meld 15 (2007-2008), jfr. rapportens side 9. I punkt 4 omhandles NDUs rolle som utviklingsaktør, rolle ved kvalitetssikring av data, digital formidling og brukermedvirkning. Disse punktene fremstår mest som en oppstilling av nødvendige aktiviteter. Videre omtales NDUs rolle som prosjektforvalter og oppnevning av faggrupper. Dette gir viktige indikasjoner på hvordan NDU vil virke i praksis.

Intensjonene i mandatet har på denne måten blitt utdypet noe ut fra de "kjennetegnene" som var gitt i Stortingsmelding 15, men mangler utfyllende tekst om visjoner og målsetninger, noe vi oppfatter som en betydelig mangel mht å fullt ut forstå NDUs tiltenkte rolle, funksjon og langsiktige mål.

Ad. II. d. e. f. Utvalgets forslag til organisering av NDU, hensiktsmessighet og sammenheng i mandat, organisering og styring.

Organiseringen slik den er gitt i mandatets punkt 1 som en ny 1.4.4 struktur ved UiO er en av flere tenkelige organiseringer. Utvalgets rapport peker på flere organisasjonstyper men gir ingen vurdering av alternativ lokalisering. Som det går frem av flere rapporter er erfaringen fra de sentrale delene av MUSPRO og dets forløpere ikke udelt positive.

NTNU, vil naturlig nok som vertsinstitusjon peke på at på den naturhistoriske siden finnes det en allerede etablert 4.1.1 organisasjon med et mandat som også omfatter formidling av naturhistorisk informasjon, nemlig Artsdatabanken. Artsdatabanken kan vise til flere gode resultater oppnådd på få år. Rapporten gir ingen god avgrensning mellom Artsdatabanken og den naturhistoriske delen av NDU. Vi mener derfor at lokalisering av NDU med oppbygning av en ny stor sentral stab ikke bør gjennomføres uten at denne avgrensingen er foretatt. Det er grunnleggende ulikheter mellom de kultur og naturhistoriske samlingene både når det gjelder behov for presentasjon av samlingsmateriale og når det gjelder etterspurt informasjon om objektene; naturhistoriske samlinger er prøver av *artene* som finnes levende i norsk natur mens kulturhistoriske samlinger i større grad er selve objektene. En slik vurdering kan få som konklusjon at NDU bør deles i to skilte organiseringer slik vi kjenner fra instituttsektoren hvor fellesinstituttet NINA/NIKU etter få år ble delt i 2003.

Ad. II. g. Hvorvidt rapporten gir svar på hvordan man best kan innpasse digitaliseringsarbeidet som allerede er gjort ved universitetsmuseene

Også på dette punktet mangler en tydelig klargjøring av forholdet til den etablerte organisasjonen MUSIT. Digitaliseringsarbeidet ved universitetsmuseene har så langt foregått på så vidt mange ulike måter, jfr. rapportens oversikt over antall baseplattformer, at det er vanskelig å gi et generelt svar. Mye av arbeidet er begrenset til digitalisering av kataloginformasjon, virkelig digitalisering av objekter ved fotografering er bare i liten grad gjennomført. Et annet forhold er at et NDU med de foreskrevne oppgavene nødvendigvis vil måtte gripe langt inn i arbeidsoppgaver som allerede er i gang ved de enkelte museene, uten at de enkelte museene gis noen tydelig mulighet for samordning og tilrettelegging. Vi ser her at det kan oppstå betydelige koordineringsproblemer uten at det er pekt på noen løsningsalternativ for dette. Vi ser mao for oss en mulighet for at et nytt NDU vil intervensere for sterkt i museets daglige virksomhet og dermed ressursdisponering som kan virke uheldig på gjennomføringen av tilgrensende oppgaver ved museene.

Ad. II. h. Utvalgets belysning av rettighetsproblematikk

Vi mener at utvalget har belyst utfordringene knyttet til rettighetsproblematikk grundig (4.3.). Utfordringene knyttet til bruk og spredning av digitalt material i universitetsmuseene styres av en lang rekke lover og konvensjoner, både nasjonale og internasjonale. Det kommer tydelig fram at dette er et område som krever spesialkompetanse, og utvalget konkluderer med at NDU må ha tilgang til juridisk kompetanse på området i overskuelig framtid. Vår erfaring på området tilsier at dette er en riktig vurdering – og vi gjerne hadde en mer konklusjonpreget avslutning på et ellers godt utredningsarbeid.

Med vennlig hilsen

Axel Christophersen
museumsdirektør

Kaare Aagaard
Seksjonsleder Seksjon for naturhistorie